

Attazkiyah (zuiverheid)

[nederlands - dutch - الهولندية]

vertaling: Oem Mohammed

revisie: Yassien Abo Abdillah

Kantoor voor da'wa Rabwah (Riyad)

2013 - 1434

IslamHouse.com

تزكية النفس

« باللغة الهولندية »

ترجمة: أم محمد

مراجعة: ياسين أبو عبد الله

2013 - 1434

IslamHouse.com

Alle lof behoort aan Allah.

De principes van tazkiyah (het reinigen van de ziel)

Volgens het woordenboek betekent tazkiyah zuiverheid en ontwikkeling van iets naar het niveau van perfectie. Als een Koranische term benadrukt het een manier om onszelf te zuiveren van verdorven tendensen en neigingen, evenals ze te verzorgen met middelen voor het verkrijgen van vroomheid en onze zielen te helpen zich verder te ontwikkelen om zo perfect mogelijk te worden. Met andere woorden, het ultieme doel van tazkiyah is je te zuiveren en voor te bereiden op het 'oorspronkelijke thuis' en de 'uiteindelijke verblijfplaats' - het Paradijs. Allah de Verhevene zegt in de Koran: **"Bij de ziel en haar perfecte vorming. Vervolgens inspireerde Hij haar wat haar zondigheid en haar gehoorzaamheid is. Werkelijk, wie haar loutert (door Allah te gehoorzamen) zal succesvol zijn. En werkelijk, wie haar bedriegt (door Allah ongehoorzaam te zijn) zal falen."** [*Soerat as-Shams* (91), *aayah* 7-10.]

Deze verzen tonen een oprechte schets van het begrip tazkiyah. Allah de Verhevene heeft de ziel zo gecreëerd dat het beide neigingen bevat, zowel het goede als het slechte, en de mens is begiftigd met de kracht om onderscheid te kunnen maken tussen deze twee. Daarom ligt het pad tot succes voor de mens, in dit leven en het volgende, verweekt in het kiezen van de kant van het goede en te streven om het in zichzelf te laten overheersen, evenals in zijn omgeving.

In dit opzicht vormt de behoefte aan tazkiyah deel van onze innerlijke natuur - het is sterk gegraveerd in ons bewustzijn. Daarom heeft de mens altijd geprobeerd om zijn behoeften te vervullen door alle manieren van overpeinzing, meditatie en

aanbidding uit te proberen. Maar alleen de manieren die hem verschaft zijn door de Schepper, door verschillende openbaringen, hebben hem hierbij geholpen. En zij werkten alleen zolang hij besloot ze zuiver en rein te houden - iets waarin de mens niet altijd succesvol was.

En zoals anderen, hebben moslims in sommige tijden te lijden gehad aan het gebrek aan betrouwbare en zuivere manieren van tazkiyah.

Dit geldt voor de moslims in het verleden evenals voor de moslims van tegenwoordig. Velen van ons hebben zichzelf toegestaan om te veranderen en af te wijken van de authentieke leringen die ons gegeven zijn via openbaringen - in de Koran en de Soennah. Wat deel uitmaakt van de reden hiervan is ongetwijfeld de uiterlijke invloed, maar de hoofdreden ervan is het gebrek aan een juist begrip van de Koran en de Soennah. Dit is zonder succes, omdat Allah de Verhevene zegt: **“Zoals Wij te midden van jullie een boodschapper (Moh'ammed) hebben gezonden, behorende tot jullie, die aan jullie Onze verzen (de Koran) voordraagt, en die jullie loutert [van *koefr* (ongeloof), *shirk* (afgoderij) en onwetendheid], en die jullie het Boek (de Koran) en *al-h'ikmah* (de wijsheid - de Soennah) onderwijst, en die jullie onderwijst wat jullie niet wisten (tijdens de *djaahiliyyah*).”** [Soerat *al-Baqarah* (2), *aayah* 151.]

<<< *Djaahiliyyah*: onwetendheid. De term *djaahiliyyah* verwijst naar de periode van morele onwetendheid van een volk of beschaving, de periode tussen het verdwijnen van het profetisch onderricht en de komst van een andere; en, in het bijzonder, naar de periode van het Arabische heidendom vóór de komst van de profeet Moh'ammed (vzmh). De term beschrijft, los van deze historische gevoelswaarden, de toestand van morele onwetendheid of onachtzaamheid in algemene zin, ongeacht de tijd of

maatschappelijke omgeving. Djaahiliyyah duidt ook op daden en uitspraken die bestonden in of die geërfd werden uit de periode vóór de komst van de profeet Moh'ammed (vzmh) en die tegen de islamitische wetgeving indruisen. >>>

En de profeet (vzmh) zei: “Ik heb jullie achtergelaten op een duidelijk bewijs.” (Overgeleverd door Ah'med.)

Door over tazkiyah te schrijven, hopen we een aantal aspecten betreffende deze belangrijke kwestie te behandelen die ons kunnen helpen te verzekeren dat we hier constant door in beslag genomen worden en dat de middelen om dit te verwezenlijken betrouwbaar en effectief zijn.

► **De essentie van *tazkiyah*.**

Het begrijpen van wat de Koran tazkiyah noemt is een belangrijke maatstaf om in staat te zijn om het te gebruiken en het succesvol in praktijk te brengen. Het is bijvoorbeeld niet ongevoel om tegenwoordig moslims te zien die je vertellen dat tazkiyah alleen voor degenen bestemd is die soefies willen worden of degenen die hun geloof wensen te verhogen tot het niveau van ih'saan (perfectie van aanbidding, het aanbidden van Allah net of als je Hem ziet en als je Hem niet ziet, weet dan dat Hij jou wel ziet - uitmuntendheid in het geloof) of perfectie; zij begrijpen niet dat het een verplichting is voor iedereen. Anderen denken nog steeds dat de manier om tazkiyah te bereiken niet is door gehoorzaam te zijn aan Allah door te doen wat vereist is voor alle moslims, maar door een leider (moershid) te hebben die een speciaal programma ontwerpt voor tazkiyah - rituelen die bij jou als persoon passen. Sommigen zeggen zelfs dat het verzekeren van succes in het Hiernamaals volledig afhankelijk is van zulke leiders, alle andere wegen naar succes zijn geblokkeerd, aldus hun woorden.

► Wat bedoelen wij dus met tazkiyah?

Al sinds de beproeving van onze vader, Adam (vzmh), en zijn neerdaling uit het Paradijs, moeten al zijn kinderen de strijd tegen de shaytaan (satan), hun geduchte vijand, nog steeds voortzetten, tot aan de Laatste Dag op deze aarde. Allah de Verhevene zegt: **“Wij zeiden: ‘Daal daaruit af (van het Paradijs naar de aarde), jullie allemaal (Adam, Eva en Iblies). Zodra er dan van Mij leiding (profeten, boodschappers, boeken, tekenen) tot jullie komt; wie dan Mijn leiding volgt, zij zullen niet vrezen (aangaande het Hiernamaals), noch zullen zij treuren (betreffende het leven in deze wereld).’ Maar degenen die ongelovig zijn en Onze aayaat (bewijzen, tekenen, verzen) loochenen, zij zijn het die de bewoners van het Vuur (de Hel) zijn, zij zullen daarin eeuwig verblijven (zij zullen er voor altijd bestraft worden).”** [Soerat al-Baqarah (2), aayah 38-39.]

De voortdurende strijd begon toen *shaytaan*, die gedoemd is tot het Hellevuur, voor hem werd bepaald dat hij zo veel mogelijk kinderen van Adam (vzmh) mee zal nemen als hij kan. Maar Allah de Verhevene heeft beloofd dat degenen die Zijn Leiding volgen hem zullen overwinnen. Er zijn letterlijk honderden verzen in de Koran en ah'aadieth in de Soennah van de profeet (vzmh) die het scheppingsverhaal gedetailleerd beschrijven en het doel van het leven en het gevaar dat door de shaytaan wordt gecreëerd duidelijk beschrijven. De Koran vertelt ons dat degenen die geen acht slaan op deze waarschuwingen in een slechte positie zullen eindigen in het Hiernamaals: **“Heb Ik jullie, O kinderen van Aadam, niet opgelegd om de satan (duivel) niet te aanbidden (door zijn influisteringen te gehoorzamen)!? Waarlijk, hij is voor jullie een duidelijke vijand. En aanbid Mij (alleen)!? Dit is het rechte pad.”** [Soerat Yaa Sien (36), aayah 60-61.]

Het vermeldt ook dat Allah Ta'aala van tijd tot tijd boodschappers zal zenden zodat de mens niet alleen zal zijn in deze gevaarlijke strijd: “...wie dan Mijn leiding volgt, zij zullen dan niet dwalen (in dit leven), noch zullen zij bedroefd zijn (in het Hiernamaals).” [*Soerat Taa Haa (20), aayah 123.*]

De mens is in de islamitische wijsbegeerte niet zondig geboren. We beginnen onze levens eerder zuiver en als een goed materiaal (mensen) die de mogelijkheid heeft om het beste in het leven te kunnen bereiken. De Islaam leert ons dat de mens uiteindelijk onderworpen wordt aan de influisteringen van de shaytaan en aan de effecten van zijn eigen omgeving (familie, culturen etc.). De mens is daarom in nood aan goddelijke leringen, die neergezonden zijn door Hem in de vorm van openbaringen aan de verschillende profeten. De strijd die de mens moet doorstaan om deze leringen te kunnen begrijpen en hiermee in harmonie kan leven is tazkiyah.

Bovendien kan tazkiyah uitgelegd worden als een begrip dat de basisprincipes van de religie (of enig andere ideologie) onderstreept; namelijk, verzekeren dat men voldoende kracht, strijd en opoffering gebruikt om bepaalde karakters te kunnen ontwikkelen en het gedrag te veranderen om bepaalde doelen te bereiken zoals door de religie (of de ideologie) wordt vastgesteld.

Tazkiyah is daarom een systematische benadering voor het bereiken van een bepaald niveau van verandering in mensen, welke kennis, training en zowel mentale als emotionele voorbereiding vereist. Zonder dergelijke training kunnen er geen gewichtige effecten of veranderingen teweeggebracht worden of effectief gehandhaafd worden.

Sommige geleerden verwijzen naar tazkiyah terwijl ze eenvoudige termen gebruiken zoals reiniging van de ziel (of zelf) - tazkiyatoen nafs in het Arabisch - en dit is waarschijnlijk de meest algemene

term hiervoor. Een andere term is tarbiyah, letterlijk: grootbrengen. Beide termen beschrijven een proces waarbij iemand zichzelf verandert van zwak naar sterk of van slecht naar goed, etc.

Ongeacht wat we kiezen om dit te definiëren, het belang van tazkiyah bevat een proces dat voortdurend is, verwickeld en veeleisend; een proces dat educatie en een sterke wil vereist, een proces dat een zekere succesvol en zoet eind heeft.

► **Principes van tazkiyah.**

Zoals eerder is aangetoond vormt tazkiyah een deel van de missie van de profeet Moh'ammed (vzmh), en zijn leven was daar een uniek voorbeeld van. Samen met zijn leringen was dit voorbeeld verantwoordelijk voor het veranderen van de levens van de metgezellen (moge Allah tevreden zijn met hen), in zoverre zelfs dat hun generatie de beste was die ooit uit de mensheid is voortgekomen. Deze voortreffelijke verandering is het bewijs dat tazkiyah zeker wel de juiste verandering teweeg kan brengen bij individuen evenals maatschappijen. Imaam Maalik zei eens: "Het laatste gedeelte van deze oemmah (gemeenschap) zal niet verbeterd worden behalve door hetgeen waarmee het eerste gedeelte zichzelf verbeterde." Alle moslimgeleerden delen deze mening. De manier om deze oemmah te verbeteren - zowel individuen als maatschappijen - dient altijd tevoorschijn gehaald te worden uit de principes die hiervoor zijn uitgelegd in de Koran en Soennah. Kennis, uitvoering en behoud van deze principes dienen altijd de prioriteit te krijgen in onze levens.

• **Kennis ('ilm) gaat voor handeling ('amal).**

Het verwerven van noodzakelijke kennis om een taak te vervullen is een eerste stap waarmee men niet zonder kan. Kennis gaat

daarom vóór handeling. En aangezien tazkiyah ten grondslag ligt aan deze religie, is het hoogstwaarschijnlijk dat het gefundeerd wordt op veelomvattende en betrouwbare kennis.

Waarschuwend tegen onbetrouwbare kennis, zei *imaam* Ibn Shihaab az-Zoehrie: “Waarlijk, deze ‘ilm (kennis) is *dien* (religie), kijk dus uit van wie jij jouw religie neemt.”

Niet alleen kennis is noodzakelijk, het dient ook de juiste soort kennis te zijn en het dient van de juiste bron te komen - van de profeet (vzmh) en geleerden die oprecht en eerlijk zijn *Soennah* volgen. (Zie o.a. het artikel [Het zoeken naar kennis.](#)) Deze belangrijke eigenschap van degenen van wie wij tazkiyah leren benadrukkend, schreef de bekende sheikh Ah'mad Zarroeq een voortreffelijke verhandeling, al-Qawaa'id (de basis of de fundamente) waarin hij 217 basisschetsen gaf van vele bruikbare richtlijnen voor tazkiyah. Hij zei bijvoorbeeld in basisnummer 22: “Eerst dient er kennis te zijn en vervolgens zullen handelingen volgen,” en in basisnummer 6: “Al-Djoenayd (moge Allah genade met hem hebben) zei: ‘Degenen die niet naar de *h'adieth* luisteren (of lezen), noch van de foeqahaa-e (juridische geleerden) leren, noch mensen die bekend staan om hun zedelijkheid als voorbeeld nemen, zij zullen uiteindelijk eenieder die hen volgt bederven.”

Dit principe houdt impliciet in dat kennis dat niet gevolgd wordt door handeling, vruchteloos is. Expliciet houdt het in dat wanneer wij niet de correcte basis hebben, onze tazkiyah te lijden zou kunnen hebben aan afwijking, innovaties [zie het artikel [Het verbod op innovaties \(bid'ah\).](#)] of geen voordeel opleveren.

‘Amr ibn Salamah leverde over: “We waren gewoon om vóór het fadjr (ochtend) gebed voor het huis van ‘Abdoellaah ibn Mas'oe'd te zitten, wachtend op hem om samen met hem naar de moskee te gaan. Aboe Moesaa al-Ash'arie kwam en vroeg ons: 'Is Aboe

‘Abdoer-Rah'maan (d.w.z. Ibn Mas'oe'd) niet net weg?' Wij antwoordden: 'Nee.' Dus zat hij met ons om op hem te wachten. Toen Ibn Mas'oe'd naar buiten kwam, stonden wij allemaal op. Aboe Moesaa zei tegen hem: 'O Aboe ‘Abdoer-Rah'maan! Ik heb zojuist iets gezien in de moskee wat ik niet goedkeur.' Ibn Mas'oe'd vroeg toen: 'Wat was het dan?' Aboe Moesaa zei: 'Je zult het zien wanneer je blijft leven. Ik zag in de moskee een groep mensen in kringen zitten wachtend op het gebed. Elke kring wordt door een persoon geleid. En elk persoon in deze kringen draagt kleine steentjes. De leider van een kring zegt dan: 'Zeg honderd keer Allaahoe Akbar,' en dan zullen zij dat zeggen; vervolgens zegt hij: 'Zeg honderd keer laa ilaaha ill-Allaah,' en dan zullen zij dat zeggen.' Ibn Mas'oe'd informeerde hiernaar en zei: 'Wat heb je hen toen gezegd?' Hij zei: 'Niets, ik wilde op jouw mening wachten.' Vervolgens zijn zij samen naar de moskee gegaan. Toen hij één van de kringen naderde, vroeg Ibn Mas'oe'd hen: 'Wat zijn jullie aan het doen?' Zij zeiden: 'O Aboe ‘Abdoer-Rah'maan! Dit zijn kiezelstenen waarmee we het aantal keren tellen waarop we dzikr zeggen.'

Hij zei: 'Tel jullie eigen zonden, en ik verzeker jullie ervan dat jullie niets van jullie beloningen zullen verliezen. Wee jullie, mensen van Moh'ammed (vz mh), hoe snel zullen jullie veroordeeld worden. Dit zijn de metgezellen van jullie profeet (vz mh) die aanwezig zijn, dit zijn zijn kleren die nog niet versleten zijn, en zijn potten zijn nog niet gebroken. Ik zweer bij Degene in Wiens Handen mijn ziel zich bevindt dat jullie óf een religie volgen die beter is dan de religie van de profeet (vz mh) óf jullie zijn een deur aan het openen tot dwaling.' Zij zeiden: 'Bij Allah, O Aboe ‘Abdoer-Rah'maan! We hadden geen andere intentie dan het verrichten van goede daden.' Hij zei: 'Ja en? Hoeveel mensen wensten goede daden te verrichten, maar hebben deze nooit bereikt? De profeet (vz mh) heeft ons verteld over mensen die de Koran reciteerden zonder enig effect, behalve dat de Koran hun kelen bereikte. Ik zweer bij Allah, ik ben er bijna van verzekerd

dat de meeste van jullie tot dat soort mensen behoort.' En vervolgens ging hij weg." 'Amr bin Salamah zei: "We zagen de meeste van deze mensen ons bevechten met de Khawaaridj in de slag van an-Nahrawaan." (Overgeleverd door ad-Daarimie en Aboe Noe'aym.) (Zie het artikel [Ibn 'Abbaas versus de Khawaaridj - een oud debat, maar wijze lessen.](#))

- **De voorrang van verplichtingen boven vrijwillige aanbidding.**

Ahloes-Soennah geloven dat het vervolmaken van tazkiyah met zich meebrengt dat men zich volledig onderwerpt aan de sharie'ah van Allah de Verhevene, zowel innerlijk als uiterlijk, wat alleen bereikt kan worden door de volledige prioriteit te geven aan datgene wat Hij ons verplicht (*waadjib*) heeft gesteld boven hetgeen wat vrijwillig (*nawaafil*) is, daarna vermeerderen we ons aandeel in vrijwillige daden totdat we verzekerd zijn van Allah's Liefde en Tevredenheid.

De profeet (vzmh)zei dat: "Allah de Verhevene zegt: 'Mijn dienaar komt dichterbij Mij met iets wat geliefder bij Mij is dan hetgeen wat Ik hem verplicht heb gesteld. En Mijn dienaar komt steeds dichterbij Mij door meer vrijwillige daden totdat Ik van hem houdt.'" (Overgeleverd door al-Boekhaarie.)

Wanneer we onze verplichtingen tegenover Allah de Verhevene vervullen, dan erkennen we Allah en we onderwerpen ons aan Zijn gezag. Buiten dit zijn wij niets anders vereist te doen. Maar als we ervoor kiezen om hier vrijwillige daden aan toe te voegen, dan zal Allah's Liefde voor ons toenemen en ook ons geloof in Hem, evenals de beloning die we van Hem krijgen. Uiteindelijk leidt vrijwillige aanbidding ons tot het verkrijgen van het uiterste succes; Allah's Liefde.

We dienen duidelijke prioriteit te stellen. In elke situatie dienen we een besluit te nemen betreffende welke verplichtingen er voor ons zijn waaraan we ons dienen te houden - of dit nou bevelen zijn die we na dienen te komen of verboden die we dienen te mijden. En als we in staat zijn om meer te doen, dan dienen we zo veel mogelijk vrijwillige daden toe te voegen als we kunnen. Ook al is dit principe rationeel, het is verbazingwekkend hoe vaak en gemakkelijk dit verwaarloosd wordt. Wanneer het neerkomt op zaken zoals tazkiyah bijvoorbeeld, zien we veel moslims die denken dat hoe meer dzikr en salaah zij verrichten, hoe beter dit voor hen is, ongeacht of zij hun verplichtingen nakomen of niet. Wat voor goeds kan enige hoeveelheid aan vrijwillige gebeden en dzikr doen voor degenen die in rente verkeren of geen zorg besteden aan andere persoonlijke en gemeenschappelijke verplichtingen? Wanneer men de verplichtingen niet de voorrang geeft boven de vrijwillige daden, dan zal dit al gauw leiden tot chaos.

- **Het hart is de koning.**

Het fysieke hart - en niet de hersenen - is het centrale en belangrijkste element in het menselijk lichaam en het spirituele hart bevindt zich in het middelpunt ervan. De profeet (vzvh) zei: "Waarlijk, in het lichaam bevindt zich een klomp vlees; wanneer dit goed is, dan is het hele lichaam goed, en wanneer dit bedorven is, dan is het hele lichaam bedorven, waarlijk, dit is het hart." (Overgeleverd door al-Boekhaarie en Moeslim.)

Het is het hart waarin zich het geloof zetelt: "Waarlijk, Allah kijkt niet naar jullie lichamen of jullie vormen. Maar Hij kijkt naar jullie harten." (Overgeleverd door Moeslim.) En wanneer geloof afneemt, dan wordt het hart ziek en het kan blind worden. Allah de

Verhevene zegt: **“Dan waarlijk, de ogen zijn niet blind, maar de harten die in de borstkassen zijn zijn blind** (onontvankelijk voor de waarheid).” [*Soerat al-H'adj* (22), *aayah* 46.]

Het hart is daarom de plaats waar de shaytaan zijn inspanningen op focust en waar hij zijn aanvallen naartoe richt. H'oedzayfah ibnoe l-Yemen leerde van de profeet (vzmh) het volgende wat hij gezegd heeft: “Beproevingen en tegenspoeden zullen aan het hart worden blootgesteld, zoals een rieten mand dat steek voor steek is doorweven. Elk hart dat zich overgeeft aan deze beproevingen zal een zwarte vlek erop krijgen, en het hart dat deze (beproevingen) verwerpt zal er een witte vlek op krijgen. Het resultaat is dat harten van twee soorten zullen zijn: een witte welke niet geschaad zal worden door beproevingen zolang de hemelen en de aarde bestaan; en het andere donker en roestig, zoals een omvergeworpen beker; niet in staat zijnde om het goede te herkennen, noch het kwade te verwerpen, maar geeft zich over aan zijn verlangens.” (Overgeleverd door Moeslim.)

Wij zijn blij dat Allah Ta'aala ons duidelijke richtlijnen en effectieve middelen geschonken heeft die ons helpen bij onze strijd tegen de shaytaan. Er zijn honderden verzen en ah'aadieth die de rol van het hart en de verantwoordelijkheden van de mens hiertegenover bespreken. In het middelpunt van deze verantwoordelijkheid ligt het feit dat we de methodologie en de principes moeten leren die in de Koran en de Soennah opgesomd zijn. Als voorbeeld hiervan zullen wij kort twee aspecten noemen welke zonder tazkiyah niet effectief kunnen zijn:

Allereerst de beproevingen waaraan het hart wordt blootgesteld en welke de oorzaak vormen voor haar ziekte en het gebrek aan geloof, bestaan uit twee soorten, de beproevingen die betrekking hebben op shahawaat (valse verleidingen), welke leiden tot corruptie van de intenties en verlangens; en de beproevingen die

betrekking hebben op shoeboehaat (twijfels) die geloof corrupt maken en kennis bederven. Als resultaat hiervan vervallen wij in het verlies van de bekwaamheid om het goede te herkennen en het kwade te verwerpen, en we worden verslaafd aan onze verlangens en begeertes. Het herkennen van deze ziektes kan ons helpen om hier op een effectieve manier mee om te gaan.

Ten tweede, het focussen op het hart dient niet gebruikt te worden om aan te duiden dat er minder aandacht gegeven dient te worden aan de daden door de ledematen. Het benadrukt echter de behoefte om zich meer te focussen op dit soort daden. Onze harten worden beïnvloed door alles wat we wel of niet doen. Wanneer we iets goeds zien, zeggen of zelfs aan goede dingen denken, dan wordt ons hart op een positieve manier beïnvloed. Hetzelfde geldt voor alle andere zintuigen. Wanneer we het toestaan, dan zal alles in onze omgeving op één of andere manier invloed op ons hebben. Dit is in overeenstemming met de wijze waarop de Koran en de Soennah geloof beschouwen - het neemt toe door goede daden en het neemt af door zonden en slechte daden.

Het focussen op het hart vereist daarom dat we aandacht besteden aan alles wat we doen, groot of klein. Het betekent echter niet, zoals velen denken, dat we alleen overpeinzing, dzikr en soortgelijke daden van aanbidding verrichten.

- **Levenslange verbintenis.**

Dit principe heeft te maken met de vraag over effectiviteit - hoe kunnen we onszelf verzekeren dat onze tazkiyah inspanningen hun verwachte vruchten zullen afwerpen; ons zullen helpen om vroomheid te bereiken en ons doel in dit leven te vervullen? Allah de Verhevene gaf ons een toespeling: “...**Houd stevig vast aan**

hetgeen Wij jullie gegeven hebben en gedenk wat daarin is (d.w.z. lees het en pas het toe) **zodat jullie (Allah) zullen vrezen.**" [Soerat al-Baqarah (2), aayah 63.]

Terwijl hij zich uitweidde over dit onderwerp, heeft de profeet Moh'ammed (vzmh) de toespeling in bovenstaand vers uitgelegd en hij leerde ons een hoofdelement voor succes in zaken van dit leven en het Hiernamaals, en hij noemde het moedaawamah - continuïteit of volhouding. Hij (vzmh) zei: "De meest geliefde daden bij Allah zijn (daden) die regelmatig gedaan worden, al zijn ze klein." (Overgeleverd door al-Boekhaarie.)

Kortstondige daden en grote prestaties in één keer zijn goed, maar Allah de Verhevene houdt ervan dat wij ons in volle ernst vasthouden aan goede daden en standvastig hierin zijn - ook al zijn deze klein. Deze zaak draait om kwaliteit en niet kwantiteit. En verbintenis weerspiegelt oprechtheid en een sterk karakter; twee kwaliteiten die onze rang bij Allah de Verhevene zeker kunnen verhogen.

Levenslange verbintenis maakt tazkiyah deel van de aard van de gelovigen en het wordt de alledaagse factor voor zijn succes in alle dingen.

- **Manieren van tazkiyah: ongeschonden en veelomvattend.**

Zoals eerder is uitgelegd, beïnvloedt alles wat we wel of niet doen onze spirituele ontwikkeling en de sterkte van ons geloof. Echter, er zijn bepaalde manieren die ons kunnen helpen om ons op onze *tazkiyah* inspanningen te focussen en onze kansen bij het veranderen van onszelf immens veranderen. Hier volgen een aantal suggesties:

- De eerste en waarschijnlijk de belangrijkste manier is zich een houding eigen te maken van volledige onderwerping aan Allah de Verhevene, oprechtheid en nederigheid te behouden en voelen dat je Hem nodig hebt. We dienen te erkennen dat welke inspanningen we ook verrichten, dit komt door de gunst van Allah Ta'aala en niet vanwege onze eigen verdienste. Allah de Verhevene zegt: **“En als de gunst van Allah er voor jullie niet geweest was en Zijn Barmhartigheid, dan zou niet één van jullie zich ooit reinigen. Maar Allah reinigt wie Hij wil. En Allah is Alhorend en Alwetend.”** [Soerat an-Noer (24), aayah 21.]

Vestig je aandacht op het bereiken van voortreffelijkheid (ih'saan) in de aanbidding. Neem het gebed als voorbeeld: wanneer we slagen in het bereiken van voortreffelijkheid hierin, dan zal tazkiyah zich enorm verbeteren, zoals Allah de Verhevene zegt: **“...en onderhoud het gebed. Waarlijk, het gebed weerhoudt van de gruweldaad en het verwerpelijke.”** [Soerat al-'Ankaboet (29), aayah 5.] Wanneer het gebed dus correct verricht is, wordt tazkiyah bereikt.

Hetzelfde geldt voor andere vormen van aanbidding. Onthoud dat Allah Ta'aala zegt: **“Waarlijk, Allah is zeker met de weldoeners.”** [Soerat al-'Ankaboet (29), aayah 69.]

Houd je aan het dagelijks lezen, overpeinzen en het bestuderen van de Koran. Allah de Verhevene zegt: **“(Dit is) een Gezegend Boek dat Wij aan jou hebben neergezonden opdat zij Zijn verzen zullen overpeinzen en opdat de bezitters van verstand er lering uit trekken.”** [Soerat Saad (38), aayah 29.]

Lees het ten minste één keer per maand in zijn geheel, en wanneer je hiertoe niet in staat bent, probeer het dan eens in de twee maanden. Leer de verzen en soewar die bepaalde verdiensten toegewezen hebben gekregen, zoals *al-Kahf* (18), *al-Moelk* (67),

de laatste drie *soewar* etc. Doe dit met het hoogste niveau van toewijding en ontzag en vraag Allah de Verhevene jouw hart te verzachten met de Koran.

Houd je in alle situaties bezig met dzikr (het gedenken van Allah), want Allah de Verhevene zegt: **“Degenen die Allah gedenken, staand en zittend en (liggend) op hun zij (tijdens en buiten de gebeden), en nadenken over de schepping van de hemelen en de aarde...”** [Soerat Aal ‘Imraan (3), aayah 191.]

Het beste waarmee men zich kan bezighouden na de verplichte handelingen is dzikr, de profeet (vzmh) heeft gezegd: “Zal ik jullie informeren over de beste van jullie handelingen, het meest zuivere in het zicht van jullie Heer, hetgeen wat jullie rangen het meest verheft, datgene wat beter is dan het uitgeven van goud en zilver (in liefdadigheid), en wat beter voor jullie is dan djihaad?” De metgezellen zeiden: “Natuurlijk, O boodschapper van Allah! (Informeer ons!)” Hij (vzmh) antwoordde: “Het is de gedachtenis aan Allah.” (Overgeleverd door Aboe Daawoed.)

Gezien dzikr een grote invloed op jou heeft, is het belangrijk dat je een *wird* of *wadhifah* gebruikt - een bepaald moment waarin je rustig zit om dzikr te verrichten, minstens twee keer per dag. (Toevoeging vertaalster: denk hierbij aan de dzikr van de ochtend en de avond die ook in de “Citadel van de moslim” beschreven staan. Dit waardevolle boekje is uitgegeven door [Uitgeverij Momtazah](#).) Het is uiterst belangrijk dat je deze *wird* zeer voorzichtig selecteert zodat deze gebaseerd zijn op authentieke *ah'aadieth*, en zodat het dzikr, *istigfaar* (smeken om vergeving), *doe'aa-e* (smeebeden) en *salaat* op de profeet (vzmh) bevat. [Salaat op de profeet betekent het vragen aan Allah om Zijn vrede en zegeningen op de profeet neer te laten dalen.] Leer daarbij ook de verschillende dzikr die de profeet (vzmh) gewoon was te zeggen in zijn dagelijkse zaken. Niemand zal zonder deze

(adzkaar) neergeschreven staan als degene die Allah veelvuldig gedenken.

- Zeg het goede, spreek goed over anderen of wees anders stil. Vermijd redetwist, maar indien je een bepaalde positie duidelijk moet maken, doe dit door gebruik te maken van bewijzen en denk aan jouw intentie.

- Waak over jouw blik en wees een persoon met taqwaa. Dien jouw Schepper, eer jouw ouders en je familie, behandel anderen, zowel moslims als niet-moslims, met respect, en kweek mededogen voor de omgeving en Allah's schepping.

Tazkiyah kan niet beperkt worden tot specifieke rituelen. Mensen verschillen, en wat voor de één werkt hoeft niet per definitie ook voor de ander te werken. Onze aandacht moet daarom niet gericht zijn op welke daden we moeten verrichten, maar het dient gevestigd te worden op hoe wij onze kans van tazkiyah in al hetgeen we doen tot een maximum kunnen brengen.

Een aantal geleerden hebben geweldige verhandelingen geschreven over dit onderwerp. Werken van imaam al-Ghazaalie, imaam Ibnoel-Qayyim en sheikh Ah'med Zarrouq zouden onder andere geraadpleegd kunnen worden.

Als een verplichting op alle moslims is het doel van tazkiyah om, individueel of gemeenschappelijk, te helpen om de aanbidding tegenover hun Heer te verwezenlijken en te versterken, en succes te behalen in al hun zaken. De principes die door de profeet Moh'ammed (Allah's zegeningen en vrede zijn met hem) zijn uitgestippeld voor het begrijpen en praktiseren van tazkiyah zijn tegenwoordig even toepasbaar als dit was voor de eerste moslimgeneratie. Als wij, de moslims van tegenwoordig, de moed en verbintenis kunnen verzamelen die de eerste generatie moslims

in staat waren te geven aan dit principe - dan zal dit voor ons de verandering, ontwikkeling en succes produceren waar wij nu zo “wanhopig” naar op zoek zijn.